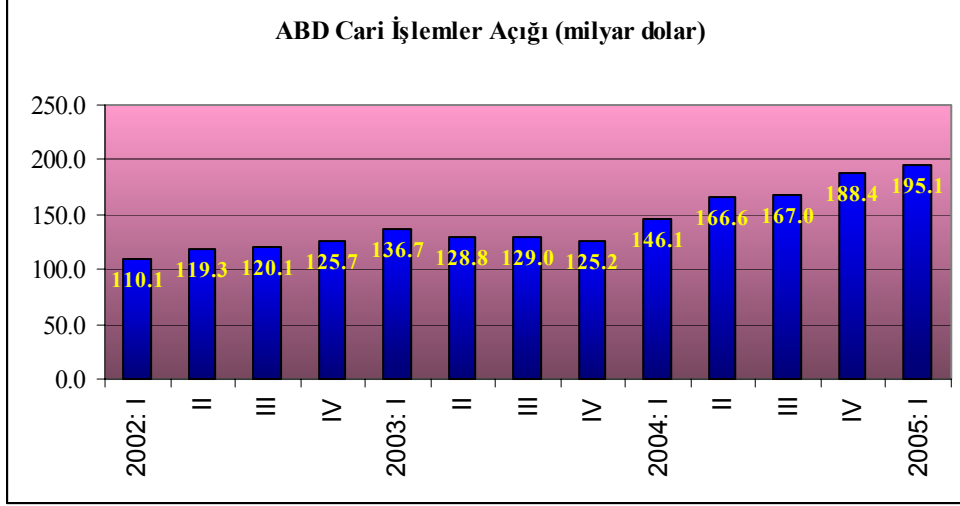


DIŞ EKONOMİK HABERLER

- ✓ ABD'de Cari İşlemler Açığı Beklentilerin Üstünde Artmaya Devam Ediyor
- ✓ İngiltere'de Kamu Sektörünün Mali Pozisyonu Kötüleşiyor
- ✓ Euro Bölgesi'nin Dış Ticaret Fazlası Nisan Ayında Azaldı
- ✓ Opec, Fiyat Hedefini Varil Başına 50 Dolara Yükseltiyor
- ✓ Yüksek Petrol Talebi Fiyatları Artırıyor
- ✓ AB Liderleri Anayasadan Uzaklaşıyor
- ✓ İngiltere Avrupa Adalet Divanının Yetkilerini Kısıtlama Girişiminde
- ✓ Avrupa Merkez Bankası Euro'nun Büyümeye İlişkin Olumsuz Etkilerinden Rahatsız
- ✓ Uluslararası Muhasebe Standartları Neler Getirecek?
- ✓ Uluslararası Muhasebe Standartları Borçları Yükseltiyor
- ✓ AB Denetim Reformları Şirket Yöneticileri Tarafından Eleştiriliyor
- ✓ Avrupa Parlamentosu Denetim Komitesi Direktifine Esneklik Kazandırıyor
- ✓ Pekin Tekstil İhracatını Kontrol Altında Tutacak Kuralları Uygulamaya Koydu
- ✓ Avrupa'da Banka Birleşmeleri Devam Edecek mi?
- ✓ Morgan Stanley'de Karmaşa
- ✓ Hasta Kıta
- ✓ Blair'ın Vetosu Avrupa'ya Zarar Verdi

ABD’de Cari İşlemler Açığı Beklentilerin Üstünde Artmaya Devam Ediyor

ABD Ticaret Bakanlığı’nın açıkladığı verilere göre 2005 yılının ilk çeyreğinde ABD’nin cari işlemler hesabı 195.1 milyar dolar açık verdi. Piyasalarda açığın 190 milyar dolar olması bekleniyordu. Dış ticaret açığı geçen yılın son çeyreğinde 188.4 milyar dolardı.



Yatırım akımlarını da içerdiği için ABD’nin dünyanın diğer ülkeleri ile yaptığı ticaretin en geniş kapsamlı ölçüsü olarak kabul edilen cari açık bu rakamlarla GSYİH’nin yüzde 6.4’üne ulaşarak yeni bir rekor daha kırdı.

Mal ticareti açığındaki ve net tek taraflı cari transfer çıkışıındaki artış cari açıktaki bu artıştan yüksek. Aradaki fark hizmetler ve gelirlerin verdiği fazlalardaki artış telafi etti.

İlk çeyrekte mal ticaretindeki açık geçen yılın dördüncü çeyreğindeki 182.2 milyar dolardan ilk çeyrekte 186.3 milyar dolara çıktı. Hizmetlerden elde edilen fazla ise 13 milyar dolardan 14.6 milyar dolara yükseldi.

İlk çeyrekte ABD doları, ticaret-ağırlıklı çeyrek dönem ortalaması bazında 7 önemli para birimi karşısında yüzde 1 değer kaybetti.

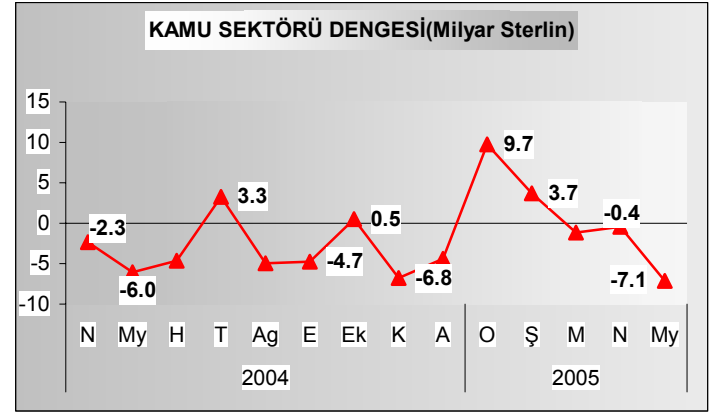
bea.gov, cnn.com,

İngiltere’de Kamu Sektörünün Mali Pozisyonu Kötüleşiyor

İngiltere’de merkezi ve yerel hükümetlerden oluşan genel hükümet ile kamu şirketlerini içeren kamu sektörünün açığı Mayıs ayında artarak 7.1 milyar sterlin oldu. 2004 yılı Mayıs ayındaki açık 6 milyar sterlin idi.

Mali yılın başlangıcı olan Nisan ayı ile Mayıs ayını kapsayan iki aylık dönem itibariyle kamu sektörü daha iyi bir görünüm sergiledi. 2005/6 mali yılının Nisan ve Mayıs ayında kamu sektörü 7.5 milyar sterlin açık kaydetti. 2004/5 mali yılının aynı döneminde kaydedilen açık 8.4 milyar sterlin olmuştu.

Kamu sektörü mali pozisyonunun alternatif ölçümü olan sermaye yatırımlarını da içeren kamu sektörü net borçlanması 2004 yılı Mayıs ayında 7 milyar sterlin iken 2005 yılı Mayıs ayında 8.7 milyar sterline yükseldi. 2003/4 mali yılında 35.7 milyar sterlin olan net borçlanma 2004/5 mali yılında 36.3 milyar sterlin olarak revize edildi. Bütçe Raporunun 2005/6 mali yılı net borçlanma tahmini ise 31.9 milyar sterlin.



Kamu Sektörü (Milyar Sterlin)

	Mayıs		Nisan-Mayıs	
	2004	2005	2004-05	2005-06
Cari Denge	-6.0	-7.1	-8.4	-7.5
Net Borçlanma	7.0	8.7	9.8	10.2
Net yatırımlar	1.0	1.6	1.4	2.7
Net Borç(1)	378.2	418.5		
Net Borç(Yıllık GSYİH'nın Yüzdesi)	32.7	34.5		

(1) Mayıs ayı sonu

2004 yılı Mayıs ayı sonunda 378.2 milyar sterlin olan kamu sektörü net borcu 2005 yılının aynı ayında 418.5 milyar sterline yükseldi. Bütçe Raporunda 2006 yılı Mart ayı sonunda net borcun 452 milyar sterlin olacağı tahmin edildi.

Kamu sektörü net borcunun GSYİH'ya oranı 2004 yılı Mayıs ayı sonunda yüzde 32.7 iken 2005 yılının Mayıs ayı sonunda yüzde 34.5'e yükseldi. 1997 yılı sonunda yüzde 44 ile 1980'lerin ortalarından beri en yüksek seviyesine çıkan borç oranı 2002 yılının Şubat ayında yüzde 29.7 ile en düşük seviyesine geriledi, Ancak o zamandan beri artan borç oranı Bütçe Raporunda 2006 yılı Mart sonu için yüzde 35.5 olarak tahmin edildi.

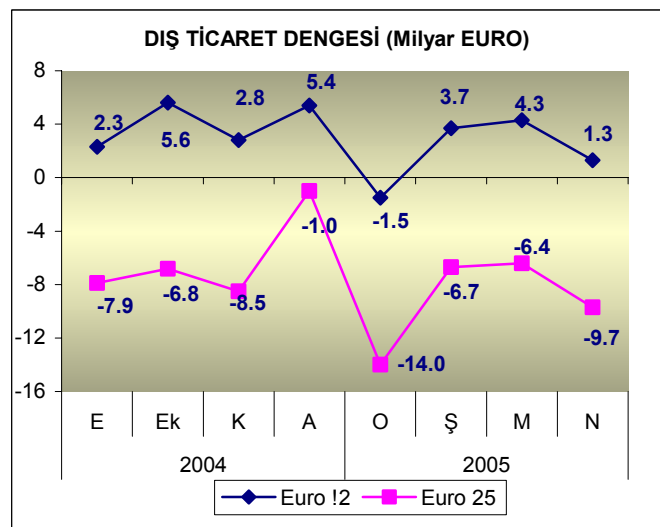
www.statistics.gov.uk, 20 Haziran

Euro Bölgesi'nin Dış Ticaret Fazlası Nisan Ayında Azaldı

İlk tahminlere göre, 12 ülkeyi kapsayan Euro Bölgesi'nin dünyanın geri kalan ülkeleri ile ticareti 2005 yılı Nisan ayında 1.3 milyar euro fazla verdi. 2004 yılının aynı ayındaki ticaret fazlası 6.8 milyar euro olmuştu.

Nisan ayında ihracat bir önceki aya göre yüzde 2.5 azalarak 100 milyar euroya gerilerken ithalat yüzde 0.4 artarak 98.7 milyar euro oldu.

Bütün üyeleri dikkate alındığında AB'nin dış ticareti ise, ihracatın 85.7 milyar euro, ithalatın 95.4 milyar euro olması sonucunda 9.7 milyar euro açık verdi. 2004 yılının aynı ayında AB'nin dış ticaret açığı 7.2 milyar euro idi.



Euro Bölgesi Ticareti (Milyar Euro)

	Nisan		Ocak-Nisan	
	2004	2005	2004	2005
Euro 12				
İhracat	95.8	100.0	367.2	380.6
İthalat	89.1	98.7	341.4	372.7
Denge	6.8	1.3	25.8	7.9
Euro 25				
İhracat	80.4	85.7	302.7	320.1
İthalat	87.5	95.4	327.4	356.9
Denge	-7.2	-9.7	-24.7	-36.8

2005 yılının ilk dört ayında Euro Bölgesinde ihracatın 380.6 milyar euro, ithalatın 372.7 milyar euro olmasıyla dış ticaret açığı 7.9 milyar euro olurken AB 25’de ihracatın 320.1 milyar euro, ithalatın da 356.9 milyar euro olması sonucunda 36.8 milyar euro açık kaydedildi.

www.europa.eu.int, 22 Haziran

Opec, Fiyat Hedefini Varil Başına 50 Dolara Yükseltiyor

Yüksek petrol fiyatlarının ekonomide hasar yaratmadığını ileri süren Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (Opec), yüksek talebi ve darboğazları gerekçe göstererek gayri resmi bir şekilde fiyat hedefini varil başına 50 doların üzerine çıkarıyor. Opec Bakanları, 1 Haziran’dan itibaren resmi üretim kotalarını günlük 500,000 varil artırarak günlük 28 milyon varile yükseltmeye karar verdi. Opec Başkanı ve Kuveyt Petrol Bakanı Şeyh Ahmad Fahad Al-Sabah, Opec Bakanları kotada herhangi bir artışa gitmeden önce en azından yedi gün ham petrol ihracat sepetinin varil başına 50 dolar üzerinde kalmasının zorunlu olduğunu kaydediyor.

Opec’in fiyat hedefini varil başına 50 doların üstüne çıkarması, ABD ve Avrupa’nın gösterge ham petrol fiyatlarını, varil başına yaklaşık 57-58 dolara, ya da Nisan ayında ulaşılan nominal değerlere yaklaştırıyor.

Birçok Opec ülkesinin tam kapasitede üretim yapıyor olması nedeniyle arz artışı dünyanın en büyük petrol ihracatçısı Suudi Arabistan’dan bekleniyor. Suudi Arabistan Petrol Bakanı Ali Naimi, krallığın yedek üretim kapasitesinin birçok rafinerinin kullanamadığı düşük kaliteli petrollerden oluştuğunu vurguluyor.

Opec Bakanları, yüksek petrol fiyatları ile ilgili olarak bütün suçu küresel petrol rafineri sektöründeki dar boğaza atıyor. Küresel petrol rafineri kapasitesindeki yetersizlikten dolayı dünyanın ham petrol fiyatlarının yüksek düzeyde kalacağı düşünülüyor. Gelecek beş yılda Kuveyt ve diğer Opec üyelerinin rafineri kapasitesini artırmayı planladıklarını kaydeden Şeyh Sabah, uzun süre rafineri sektörüne yatırım yapılmadığını sözlerine ekliyor. Şeyh Sabah, Opec’in yıl sonuna kadar petrol üretim kapasitesini günlük 1 milyon varil artırarak toplam kapasiteyi günlük 32 milyon varile yükseltmeyi planladığını da belirtiyor.

Financial Times, 16 Haziran, Syf:7

Yüksek Petrol Talebi Fiyatları Artırıyor

Petrol fiyatlarının varil başına 60 dolara yaklaşması ve özellikle ABD ve Çin’de güçlü talebin devam etmesi nedeniyle bu yılki artışın küresel büyümeyi yavaşlatacağı düşünülüyor. Yüksek fiyatlara ve yavaşlayan ekonomiye rağmen ABD’de benzin ve dizel kullanımı hızla artıyor. Çin, iç ekonomisini güçlendirmek ve Çin mallarına karşı artan talebi karşılamak için artan miktarda fosil yakıt kullanmaya devam ediyor. Fiyatlardaki artış, 1970 ve 1980’lerde yaşanan petrol krizlerindeki gibi yetersizliklerden değil, bu iki büyük ekonominin gücünden kaynaklanıyor.

Bu durum yine de dünya ekonomisini sıkıntıya sokuyor. Ekonomistler, enerji fiyatlarının dünyanın gelişme potansiyelini kısıtladığını kaydediyor. Dünya ekonomisinin gelişimi için daha

fazla petrole ihtiyaç duyuluyor. Küresel ekonomi yavaşlamadan petrol fiyatlarının düşmeyeceği düşünülüyor.

Yüksek enerji fiyatları ekonomik faaliyetlere engel teşkil ediyor. Petrol fiyatlarındaki son artış, özellikle durgun euro alanında, euronun petrol ticaretinin yapıldığı para birimi olan dolar karşısında düştüğü bir zamanda sorun yaratabilir. Petrol fiyatlarının artışı ve euro'nun değer kaybetmesi, geçen ay 12 ülkeyi kapsayan alanda petrol fiyatlarında yüzde 20 artışa yol açtı.

ABD ve Çin, enerji fiyatlarının artmasına yol açan petrol talebindeki artışın büyük bir kısmından sorumlu. ABD'nin petrol talebinde hiçbir azalma olmadığı, aksine talebin hızla arttığı kaydediliyor. Uluslararası Enerji Ajansı, ABD'nin petrol talebinin 2003'te günlük 20.03 milyon varil ve geçen yıl günlük 20.52 milyon varil iken, bu yıl günlük 20.80 milyon varile yükseleceğini tahmin ediyor. Çin'in petrol talebinin ise 2003'te günlük 5.58 milyon varil ve geçen yıl günlük 6.43 milyon varil iken, bu yıl günlük 6.89 milyon varile yükselmesi bekleniyor. 2003'te günlük 79.80 milyon varil, geçen yıl günlük 82.50 milyon varil olan dünya petrol talebinin ise bu yıl günlük 84.28 milyon varile yükseleceği kaydediliyor.

Bazı ekonomistler, ancak varil başına 70 dolarlık fiyatın tüketimi azaltabileceğini belirtiyor. Fiyatlar hızla artıyor ve piyasayı arz yetersizliği değil artan talep belirliyor. Küresel ekonomik gelişme yavaşlıyor ve petrol kullanımındaki artışın yavaşlaması bekleniyor. Talep arttıkça, küresel petrol endüstrisi kısa vadeli üretim, ulaşım ya da ek yakıtların rafine hizmetlerinde yetersiz kalıyor.

The Wall Street Journal,21 Haziran,Syf:1,5

AB Liderleri Anayasadan Uzaklaşıyor

Avrupa Birliği'nin 16-17 Haziran tarihlerinde yapılan son zirvesi, AB Anayasasının iki kurucu ülkede reddedilmesinin ardından Birliğin tekrar toparlanmasının mümkün olup olmayacağına ilişkin bir barometre olarak değerlendirildi. Ancak liderlerin anayasaya ilişkin tartışmaları onay için son tarih olan 2006 Kasımının sonrasına atması, bu konuda tereddütlere neden oldu.

Liderlerin gündemde Birliğin karar alma mekanizmasını yeniden düzenlemeyi amaçlayan ve pek fazla rağbet görmeyen anayasaya fazla yer vermemeleri, diğer ülkelerde de anayasanın halk tarafından reddedilmesi şeklindeki utanç verici sonuçları önleyecektir. AB'nin şu anki Başkanı, Lüksemburg Başbakanı Jean-Claude Juncker, anayasanın onay sürecinin en az bir yıl dondurulmasını önerirken Hollanda yeniden oylama gibi bir durumun sözkonusu olmadığı konusunda ısrar ediyor. Halen on ülkede kabul edilip iki ülkede reddedilen anayasanın yürürlüğe girebilmesi için yirmibeş ülkenin her biri tarafından onaylanması gerekiyor.

Anayasaya ilişkin bundan sonraki oylamaların ertelenmesi, Birliğin gelecekte izleyeceği yolun belirsiz hale gelmesine yol açıyor. Bu da Temmuz ayında başkanlığı devralacak olan İngiltere'nin Avrupa'nın durgun ekonomilerini harekete geçirecek liberal reformlara ağırlık vermesini güçleştirecektir.

AB'nin yeni dönem bütçesi üzerinde anlaşmaya varılamamış olmasının ortaya çıkardığı kötümser tablo içinde üzerinde uzlaşmaya varılması gereken bir konu ülkelerin bütçeye yaptıkları katkılar ve bütçeden aldıkları yardımlardır. Bütçe taslağı, Bulgaristan ve Romanya'nın üye olacağı 2007 yılı için ayrılan tarım teşviklerinde 6 milyar euro kesinti içeriyor. Ayrıca geçtiğimiz yıl Birliğe üye olan fakir eski komünist bloku ülkelerinin, İngiltere'nin her yıl bütçeden almakta

olduğu ve bu yıl miktarı 4.6 milyar euro'yu bulan bütçe iadesine katkıda bulunmaktan muaf tutulması sözkonusu. Ancak Birlik liderleri bu konuda anlaşmaya varamadıkları gibi İngiltere, bütçe iadesinin devam etmesi için veto hakkını kullanabilecekleri uyarısında bulundu.

Bütçeye en büyük katkıyı yapan Almanya ve Hollanda gibi ülkeler, 2007-2013 dönemi için 128 milyar euro olarak belirlenen harcamaların 114 milyar euroya indirilmesini öneriyor. Ancak Polonya ve Macaristan gibi yeni üyeler Birliğe üye olmalarında önemli bir rol oynayan yardımların azalmasına yol açacağı gerekçesiyle bu öneriye karşı çıkıyorlar.

Bütçeye ilişkin tartışmalar, genişleme konusunun sorgulanmasına yol açıyor. Mali açıdan son genişlemenin getirdiklerini henüz hazmedemeyen Birliğin özellikle Türkiye'nin üyeliğinin getirdiği yükleri nasıl karşılayacağı merak konusu. Komisyonun genişlemeden sorumlu üyesi Olli Rehn, liderleri kamuoyunda genişlemeye yönelik negatif yaklaşım konusunda uyardı ve üyelik konusunda daha önce verilmiş taahhütlerin yerine getirilmesi gerektiğini, ancak bunu yaparken vatandaşların kaygılarını da dikkate almak durumunda olduklarını ifade etti.

Fransa'nın yeni Başbakanı Dominique de Villepin ise ülkesinde ve Hollanda'da "hayır" oylarının sebebinin genişlemenin ekonomik maliyetleri olduğunu ifade ederek Romanya ve Bulgaristan'dan sonra bir süre genişlemeye ara verilmesini önerdi.

Üyelik için bekleyen ülkelerin liderleri, genişlemenin bir süreliğine de olsa dondurulması kararının, Birliğin ülkeler üzerindeki en önemli etki kaynaklarından biri olan üyelik taahhüdünü ortadan kaldıracağını ileri sürüyorlar.

Büyük ve Müslüman bir ülke olması nedeniyle Birlik içerisinde üyeliğiyle ilgili birçok soru işareti olan Türkiye, Birliğin kendisine yönelik olarak yeni ve daha ağır koşullar öne sürmesinden çekiniyor.

AB yetkilileri gerek Romanya ve Bulgaristan'ın, gerekse Türkiye ve Hırvatistan'ın üyeliğine ilişkin olarak daha önceden verilmiş taahhütlerden bir sapma olmayacağı konusunda teminat vermeye çabalarken Komisyon Başkanı José Manuel Barosso, AB'nin kimlik anlayışının merkezini oluşturduğunu ileri sürdüğü genişleme konusunun ayrıntılı olarak tartışılması talebinde bulundu.

The Wall Street Journal, 17 Haziran, sayfa:1

İngiltere Avrupa Adalet Divanının Yetkilerini Kısıtlama Girişiminde

İngiltere, çok uluslu şirketlerin milyarlarca euro tutarında vergiyi geri alma şanslarını ortadan kaldırmak üzere Avrupa Adalet Divanının (European Court of Justice-ECJ) mali politika üzerindeki yetkisini kısıtlama girişiminin öncülüğünü yapıyor. İngiliz yetkililer, İngiltere'nin, Temmuz ayında Avrupa Birliği Dönem Başkanlığı devraldığı Adalet Divanının hükümlerine karşı ulusal maliye idarelerini koruyacak şekilde iç piyasanın kurallarını tekrar tanımlamak için toplantı düzenleyeceğini kaydediyor.

Vergilendirme alanında Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın yetkilerini kısıtlama girişimleri Almanya ve Hollanda tarafından da destekleniyor. İngiltere'nin kurumsal vergi sistemi, Adalet Divanında Marks and Spencer ve Cadbury Schweppes gibi çok uluslu şirketlerin açtığı davalar nedeniyle baskı altında.

İş dünyasından ve dolaylı vergilendirmeden sorumlu Hazine yetkilisi Edward Troup 2004'te Hazine'de göreve başlamadan önce AB üye devletlerini harekete geçmeye davet etmişti. Troup, üye devletlerin kurumlar vergisi sistemlerini ve vergi gelirlerini kontrol altında tutmak istiyorlarsa harekete geçmek durumunda olduklarını kaydediyor ve uyum süreci gündemin dışında tutulduğu müddetçe tek pazar kurallarını vergilendirmeye uygulamak için AB hükümetlerinin yeni parametreler oluşturmalarının gerekli olduğunu da belirtiyor.

Financial Times,20 Haziran,Syf:2

Avrupa Merkez Bankası Euro'nun Büyümeye İlişkin Olumsuz Etkilerinden Rahatsız

Fransa ve Hollanda'da Avrupa Anayasasının halkoylamalarında reddedilmesinin yankıları sürerken Avrupa Birliği liderlerinin bütçe üzerinde anlaşmaya varamamasının ardından Avrupa Merkez Bankası Başkan Yardımcısı Lucas Papademos, para birliğinin düşük performansına ilişkin endişelerini dile getirdi.

Frankfurt'ta yapılan bir konferansta konuşan Papademos, euro alanı genelinde ekonomik büyüme ve enflasyona ilişkin farklılıkların ABD genelindeki bölgesel farklılıklarla benzerlik gösterdiğini ifade etti.

Papademos üye ülkeler arasındaki farklılıkların süreklilik arzemesinin euro alanında uyum mekanizmasının yavaş işlediğinin bir göstergesi olduğunu kaydetti ve bu farklılıkların yapısal faktörlerin bir sonucu olduğunu ileri sürdü.

Her ne kadar Merkez Bankası Başkan Yardımcısı konuşmasında herhangi bir ülkeden özellikle bahsetmese de İtalya'da yaşanan ekonomik durgunluk, İtalya'nın euro alanında rekabet gücünün azalmasına ve devalüasyon yapamamasına bağlanıyor.

Frankfurt'taki konferansta ABD Hazine Bakanı John Snow, büyüme, istihdam ve geliri artırmak için güçlü yapısal reformlara ihtiyaç duyulduğunu kaydetti. Snow, Avrupa'nın refahının ABD açısından önemli olduğunu kaydederken menfaatlerinin müşterek olduğunu ve asıl hedeflerinin tek bir transatlantik mali piyasa olduğunu ifade etti.

Financial Times, 17 Haziran, sayfa:1

Uluslararası Muhasebe Standartları Neler Getirecek?

1 Ocaktan itibaren Avrupa'nın borsaya kayıtlı 7000 şirketi, 25 ülkenin muhasebe sistemlerinin yerini alan Uluslararası Mali Raporlama Sistemini (IFRS) uygulamaya başladı. Avrupa Birliği'nin yeni muhasebe kuralları şimdiye kadar önemli bir sorun doğurmadı. Ancak yeni muhasebe rejimine ilişkin asıl değerlendirmenin önümüzdeki günlerde yapılabileceğine inanılıyor.

Uluslararası Muhasebe Standartlarının uygulanması, bugüne kadar büyük karışıklıklara neden olmadı. Ancak beklenmedik bazı dalgalanmalar da yaşanmıyor değil. İngiliz Bankası Lloyd TSB, yeni muhasebe kurallarının uygulanması nedeniyle bu yılın karlarında beklenenden fazla (yüzde 8) kesinti olabileceğini açıkladığında piyasalarda hafif bir hareketlilik yaşandı. Benzer şekilde bir İsveç Bankası olan USB de şirketlere ilişkin karlılık rakamlarının IFRS'nin uygulanması nedeniyle yüzde 12 daha düşük çıkacağını açıkladı. Deutsche Telekom'un 2004 yılı karı, yeni muhasebe kurallarına göre hesaplandığında eski sistemin üçte ikisi kadar düşük oldu.

İtalyan şirketleri Alcatel ve Telecom Italia'nın karı ise eski sisteme göre iki katından daha fazla görünüyor.

Yeni raporlama sisteminde muhasebecilerin dikkatleri tarihi maliyetten “piyasa değeri muhasebesine” yönelecek. Buna göre emeklilik ödemelerinden emlak portföylerine kadar her şeyin değerindeki değişiklikler düzenli olarak kar cetvellerine yansıtılacak. Bu da karların geçmişte olduğundan çok daha değişken olması sonucunu doğuracak.

Bu durumdan en olumsuz etkilenen bankalar, sigortacılar ve değeri sık sık değişiklik gösteren mali enstrümanları ağırlıklı olarak kullanan diğer şirketler olacaktır. Dahası, karmaşık değerlendirme kuralları geçtiğimiz yılın sonuna kadar netleşmemiş olduğu için şirketler bu kuralları uygulamak için yeterince vakit bulamamışlardır. Halen de piyasa düzenleyicileri ile siyasetçiler arasında bu konudaki anlaşmazlıklar çözülmediği için bu kuralların yeniden değişmesi sözkonusu olabilir.

Yeni sistemin etkilediği tek unsur karlar değil. Yatırım Bankası Dresdner Kleinwort Wasserstein'in yaptığı bir araştırmaya göre IFRS kuralları çerçevesinde hesaplanan net borç rakamı, yerel kurallarla yapılan hesaplama göre ortalama yüzde 16 yüksek bulunuyor. Örneğin İtalyan otomobil üreticisi Fiat'ın borç rakamı, yeni sistemde eski sisteme göre iki kat artarak 16 milyar euro'ya ulaştı. Şu ana kadar borç rakamlarının revize edilmesi sonucunda hiçbir şirketin kredi notu düşürülmedi. Ancak Standart&Poor's'dan Sue Harding, yeni kuralların uygulanması sonucunda ortaya çıkacak değişikliklerin zamanla şirketlerin kredibilitesini olumsuz yönde etkileyebileceğini ifade ediyor.

Şirketlerin işlemlerini bu kurallara uyarlamaya çalışması, olumlu sonuçlar doğuracaktır. Örneğin şirketlere emeklilik planlarını daha net olarak açıklamaları zorunluluğu getiren IFRS kuralları, bu planların ne kadar gerçekleştirilebildiğinin incelenmesini kolaylaştıracaktır.

Yeni kurallarla ilgili şikayetlerin başında kuralların yetersiz tutarlılık ve karşılaştırılabilirliğe yol açtığı yönündedir. Oysa IFRS'nin ortaya çıkış sebebi bunun tam tersidir. Yeni kurallar gereği genellikle herhangi bir piyasa değeri olmayan (çalışanlara ait hisse senedi opsiyonu gibi) faktörlerin değerinin bulunması gerekmektedir. Böylece tahminler, daha önce olduğundan daha fazla önem arz etmektedir. Ayrıca şirketler IFRS kurallarını nasıl uygulayacakları konusunda geniş bir esnekliğe sahiptirler.

Morgan Stanley'den Guy Weyns, IFRS'in Amerikan muhasebe kuralları gibi detaylı ve kuralcı değil prensiplere dayalı bir sistem olması nedeniyle bu esnekliğin kaçınılmaz olduğunu ifade ediyor. Bütün eksikliklerine rağmen, sonuçta 90 ülkenin kabul ettiği veya edeceği yeni kuralların küresel muhasebe standartlarına doğru atılan önemli bir adım olduğu söylenebilir.

The Economist, 18 Haziran, sayfa:69

Uluslararası Muhasebe Standartları Borçları Yükseltiyor

Uluslararası Mali Raporlama Standartları (IFRS), Avrupa Birliği'nde kar ve zararlardan ziyade bilançoda değişikliklere yol açıyor. Uluslararası muhasebe standartlarının uygulanması sonucunda Avrupa çapında kurumsal borç oranları artıyor. Yeni kuralların gelirler, işletme kazançları, net kazanç ve sermaye ile kıyaslandığında en büyük etkisinin borçlar üzerinde olduğu görülüyor.

IFRS, şirketleri daha önce belirsiz olan çeşitli muhasebe kalemlerini açıklamaya zorladığından ve mali araçlar ile iş ortaklıklarının muhasebeleştirilmesi konusunda daha net ve açık olmayı gerektirdiğinden açıklanan borçlar artıyor. Şirketlerin nakit akımlarını yatırımcılara satılan menkul kıymetlere yönlendirmesini sağlayan menkul kıymetleştirme araçları muhasebe işlemlerinde genellikle gösterilmek istenmeyen durumları gözönüne koyacak. Bu araçların amacı borçları azaltmak olsa da katı IFRS kuralları, bu nakit akımların sadece kazanç ve zararlarına hiçbir şekilde maruz kalmayacaklarını ispat eden şirketler tarafından bilanço dışında tutulmasına izin veriyor.

Borç verenlerin kredi kartı alacaklarına ve ipoteklere menkul kıymetleştirdiği bankacılık sektöründe sorun daha da büyüyor. Şirketler, mülkiyet paylarına oranla varlıklarını ve borçlarını tanıyacak şekilde bağlı şirketlerin ve iş ortaklıklarının “oransal konsolidasyonunu” yapmak zorunda.

IFRS etkisini şu ana kadar açıklayan AB’li 28 büyük şirketin net ve diğer borçlarının yüzde 16 arttığı bildiriliyor. Net gelirdeki toplam değişimin yüzde 3’ten daha az olduğu kaydediliyor. Uluslararası Mali Raporlama Standartlarına geçiş bu yıl devam ederse yatırımcıların ve analistlerin çok farklı bilançolarla karşılaşacakları tahmin ediliyor. Şirketler, araştırma ve geliştirme harcamaları ile sermayelerini varlık olarak sınıflandırdığı için borç artışlarının bir kısmı net sermayedeki artışlarla karşılanıyor.

Financial Times,16 Haziran,Syf:15,21

AB Denetim Reformları Şirket Yöneticileri Tarafından Eleştiriliyor

Avrupa Birliği’nin önerdiği şirketleri denetim reformları güçlü bir grup Avrupalı şirket yöneticisi tarafından eleştiriliyor. Yöneticiler, siyasetçilerin reform planları üzerinde tekrar düşünmesi gerektiğini vurguluyor. AB’nin yasal denetleme direktifi taslağı, Parmalat gibi şirket yönetimi skandallarına yönelik olarak hazırlandı.

Fransa ve İngiltere’de bulunan şirket yöneticilerinin oluşturduğu kurumları içeren Ecodia, planlanan düzenlemelerin oldukça “külfetli” olduğunu ve en kaliteli çalışanları denetleme komitelerinde çalışmaktan caydıracağını kaydediyor. 4,000 kayıtlı şirketi temsil eden Avrupalı ticaret örgütü Unique, AB’deki şirketler üzerinde “istenmeyen zararlı sonuçlar” doğuracak reform önerilerine karşı lobi yapacağını bildiriyor.

İş dünyasının liderleri, reform planlarını çok katı buluyor ve özellikle AB’de kayıtlı her şirketin denetim komitesi olması şartına karşı çıkıyor. İngiltere gibi bazı üye devletler şirket yönetimine karşı “uyum sağla ya da açıkla” yaklaşımını benimsiyor ve bir çok ticaret grubu yasal şartların bürokrasiyi artıracığını düşünüyor. Bir çok AB ülkesinin şirket yönetim kurullarında denetleme komiteleri bulunmuyor. Ticaret organları, denetim komitesinin en az bir üyesinin hukuken “bağımsız” ve muhasebe ya da denetlemede “yetkili” olarak düşünülmesini gerektiren reform önerilerine karşı lobi yapıyor.

Direktif, bu yılın sonunda parlamentonun tamamı tarafından onaylanması durumunda iki üç yıl içinde AB’de yasa haline gelebilir. Denetim komitelerinin yanı sıra direktif, bölgede uluslararası denetim standartlarını zorunlu kılacak öneriler gibi tartışma yaratacak diğer unsurları da içeriyor. Direktifte aynı zamanda ihmalkarlık iddialarına karşı denetleme şirketlerine yasal koruma sağlama çalışmaları yer alıyor.

Financial Times,20 Haziran

Avrupa Parlamentosu Denetim Komitesi Direktifine Esneklik Getiriyor

Avrupalı iş adamlarının toplu lobi girişimleri, şirket kurullarında zorunlu denetim komiteleri ile ilgili direktife karşı ilk başarısını elde etti. Avrupa Parlamentosunun yasal işler komitesi, Avrupa Birliğinin denetleme direktifini hafifletme önerisini kabul etti. Yasa tasarısı, Parmalat ve Enron gibi şirketlerdeki muhasebe skandallar üzerine geçen yıl hazırlandı. Ancak, yetenekli kişilerin işe alınımı zorlaştıran katı bir sistem olduğu için bir çok yöneticinin tepkisini alıyor. Avrupa Parlamentosunun temel komitesi daha esnek bir yaklaşım ortaya koydu. Direktifin hükümleri, sadece ulusal kuralların olmadığı yerlerde uygulanacak.

Büyük muhasebe şirketlerini memnun eden bir girişimle yasal işler komitesi, Avrupa Komisyonundan denetleyicinin sorumluluklarını sınırlandırmasını istiyor. Hissedarlar için tazminat talep eden davalardan dolayı, bir muhasebe skandalının en büyük şirketlere bile zarar vermesinden korkuluyor. Önerilen değişikliklerinin Eylül ayında parlamentonun tamamı tarafından kabul edilmesi bekleniyor.

Avrupa Parlamentosunun Hollandalı Muhafazakar üyesi Lambert Doorn, her üye devletin kendi sistemini benimsemesi gerektiğini ve uyumlulaştırılmış işletme yönetimi istemediklerini kaydediyor. İngiliz Sigortacılar Birliği'nin yatırım işleri Genel Müdürü Peter Montagnon, esneklik konusunda yapılan değişikliğin alternatif süreçler doğuracağını ve bunun faydalı bir gelişme olacağını belirtiyor. İngiltere Sanayi Konfederasyonu (CBI) Genel Müdürü Digby Jones, Birleşik Krallık yasalarındaki esneklik yaklaşımının devam etmesini sağlayan bu değişikliğin iş dünyasının güvenini tazeleyeceğini vurguluyor.

Financial Times,22 Haziran,Syf:1

Pekin Tekstil İhracatını Kontrol Altında Tutacak Kuralları Uygulamaya Koydu

Çin, ABD ve Avrupa ile arasındaki ticaret anlaşmazlığını yok etme çabalarının sonucunda kota sistemi ile gelişen tekstil ihracatını yavaşlatmayı hedefleyen hükümleri uygulamaya başladı. 20 Temmuz'dan itibaren ithal Çin ürünleri üzerinde kısıtlamalar uygulayan ülkelere ihracat yapan Çin merkezli şirketler, geçici ihracat onay izinleri için başvuracak. Prosedür, her şirketin deniz aşırı piyasalara ne kadar satış yapabileceğini belirlerken geçen yılın sonunda küresel ticaret kotalarının kalkmasıyla Çinli üreticilerin büyük oranda faydalandığı esnekliği de kısıtlıyor.

Bu ayın başında, Çin'in Avrupa Birliği'ne yaptığı tekstil ihracatında artışı kısıtlayan Çin-Avrupa anlaşması imzalandı. Bu yılın başlarında ise Çin tekstilde kendi isteğiyle ihracat tarifeleri uyguladı ancak tarife miktarları ABD ve Avrupa tarafından etkili olamayacak kadar düşük bulundu.

Çin, pamuklu pantolon ve gömlek gibi Çin mallarına kota uygulayan ABD ile ticaret müzakerelerine başlayarak Pekin'in Washington'a karşı "iş birliği" tutum benimsediğini kanıtıyor. Yeni kurallara göre, bir şirkete, 1 Ocak 2005'ten önce yaptığı ihracatın yüzde 30'u ve bu yıl yapılan ihracatların yüzde 70'i kota olarak tahsis edilecek.

Yeni kuralları olumlu karşılayan üreticiler, yetkililerin kotaların kara borsada ticaretini engelleyebileceğinden şüphe duyuyor. Analistler, Pekin ve ticaret ortakları arasındaki ticaret

anlaşmazlığından dolayı son aylarda çöküntü yaşayan Çin ve Hong Kong tekstil hisselerinin yeni kurallardan kısıtlı oranda etkileneceğini kaydediyor.

Financial Times,21 Haziran,Syf:2

Avrupa'da Banka Birleşmeleri Devam Edecek mi?

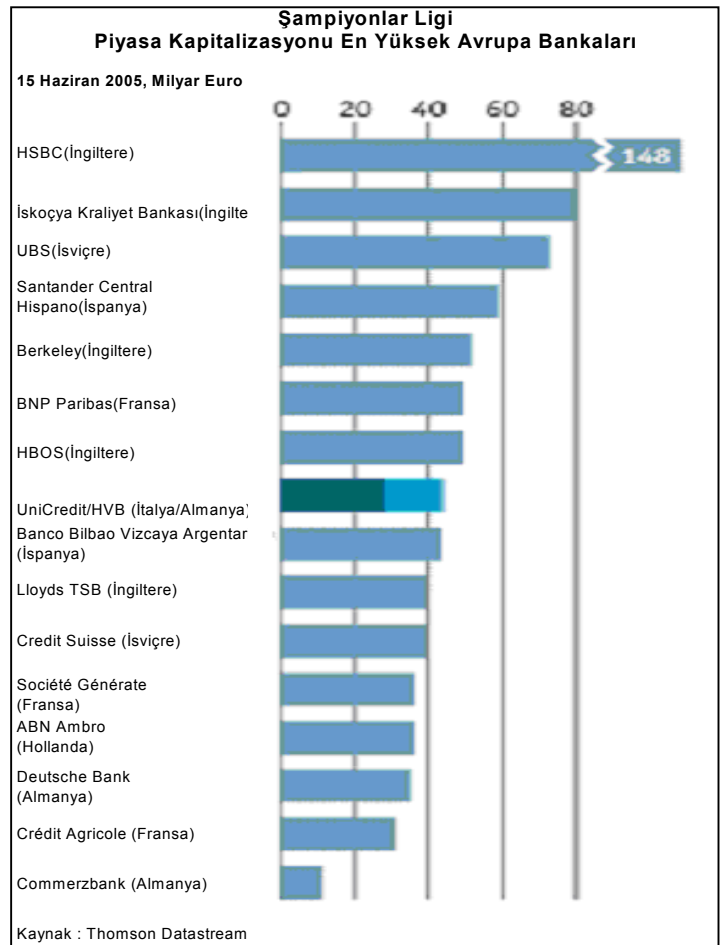
12 Haziran'da İtalya'nın en büyük bankası UniCredit, Almanya'nın ikinci büyük bankası olan HVB Group'u satın aldığını açıkladı. Birleşme, UniCredit'i Avrupa kıtasının dördüncü büyük bankası haline getiriyor. Genel kanı, bu sınır ötesi anlaşmanın her iki şirketin de hisse fiyatlarına zarar vereceği yönünde olsa da anlaşmanın ilanının ardından HVB'nin hisse fiyatları hızla artarken İtalyan bankanın hisseleri de en azından istikrarlı kaldı.

Dört yıl önce UniCredit bir diğer Alman bankası olan Commerzbank ile birleşme kararını açıkladığında her iki bankanın da hisse fiyatları inişe geçmişti. Benzer şekilde Fransa-Belçika bankacılık grubu Dexia ve İtalyan Sanpaolo IMI birleşmeye karar verdiklerinde yatırımcıların kararı olumsuz karşılaması nedeniyle hisse fiyatları düşüş göstermişti. Ancak geçtiğimiz yıl İngiltere'nin altıncı büyük bankası Abbey'in İspanyol Santander Central Hispano tarafından satın alınması ile birlikte bu tür birleşmelerin hisse fiyatları üzerinde yaptığı etkinin yönünün değişmesi, UniCredito ve HVB Group'un birleşme kararını almasını kolaylaştırdı.

UniCredit, HVB Group'un ve bağlı şirketleri Bank Austria ve Polonyalı BPH'in tamamını satın almak için 19 milyar euro ödeyecek. Birleşme, Polonya'da 9000, Almanya'da 2000 kişinin işini kaybetmesine yol açacak. Yeni bankanın yöneticisi olması kararlaştırılan UniCredit'in şimdiki yönetim kurulu başkanı Alessandro Profumo, batı Avrupa'da bulunan istikrarlı bir banka ile daha doğudaki hızlı büyüyen bir bankanın birleşiminin karlı bir iş olacağına inanıyor.

UniCredito'nun dışarıya açılması ile birlikte daha önce sınır ötesi anlaşmalar konusunda tutucu bir tavır sergileyen İtalyan Merkez Bankası'nın da tavrını yumuşatması bekleniyor. Birleşme, Almanya'nın iki büyük ve bağımsız özel sektör bankası Commerzbank ve Deutsche Bank üzerinde dışa açılmalarına yönelik baskıları da artıracaktır.

Commerzbank, geçtiğimiz yıl boyunca yatırım bankacılığına ilişkin maliyetlerini kısmak ve orta düzey bir banka olarak tek başına yoluna devam etmek için çaba sarfetti. Ancak bankanın



neticede mutlaka bir birleşmeye konu olması bekleniyor. Commerzbank'ın birleşmesi muhtemel bankalar arasında Deutsche Bank ve kamu bankası WestLB'nin adı geçiyor. Ancak hisselerinin yüzde 25'ini satacağını ifade eden WestLB'nin alıcısının yabancı olması olasılığı yüksek. Deutsche'nin durumu ise belirsiz. UniCredit'in HVB'yi satın almasının Deutsche'yi de ne yapacağı konusunda bir karar vermeye zorlayacağı düşünülüyor. Bankanın içeride ve dışarıda büyümeye yöneleceğine ilişkin işaretler mevcut.

Avrupa Birliğinde bürokratlar Avrupa'da mali piyasaların bütünleşmesini desteklerken bazı düzenleyiciler ve bankalar bu konuda korumacı bir tavır sergiliyorlar. Ancak Santander'in Abbey'i satın alması ile başlayan trendin sürmesi bekleniyor.

The Economist, 18 Haziran, sayfa: 66,67

Morgan Stanley'de Karmaşa

13 Haziran tarihinde Morgan Stanley'in Yöneticisi Philip Purcell, şirket yönetiminden ayrıldığını ilan etti. Her ne kadar Purcell'in ayrılma kararı şirket hissedarları ve çalışanlarının birçoğu tarafından memnuniyetle karşılanmış olsa da yerine gelecek olan kişinin ne zaman atanacağına ilişkin belirsizlik, bu memnuniyetin dışı vurulmasını engelliyor.

Purcell'in Morgan Stanley'den ayrılması, uzun süredir yöneticiler ve hissedarlar tarafından beklenen ve istenen bir gelişmeydi. Özellikle son zamanlarda yaşanan yeniden organizasyon sorunları yönetim komitesinin beş üyesinin ayrılmasına yol açtığından beri üst yönetim bu konuda sesini daha da yükseltti. Yönetimdeki karışıklıklar, kurumsal yatırımcılar ve hedge fon sahiplerinin hisselerini azaltmalarına neden oldu. Firmanın uzun dönem mali performansı, önde gelen rakiplerinin gerisinde kaldı. Şirketten ayrılmalar da dikkat çekecek boyutlara ulaştı.

Şirket içindeki tüm bu karışıklıklar, yatırım bankaları önemli üyelerinden mahrum kaldığında sıklıkla rastlanan bir durumdur. Örneğin Goldman Sachs, 1999 yılında halka açıldığında partnerlerinin yaklaşık yüzde 70'ini kaybetti. Benzer şekilde Merrill Lynch 2001 yılı sonlarında tüm yönetimini değiştirdi.

Philip Purcell'in şirketteki kaderini, iki olay belirledi. İlk olarak 10 Mayıs'ta yatırımcılara yaptığı "ilhamsız" sunuş, Purcell'in vizyonu ve stratejisine ilişkin soru işaretlerine yol açtı. İkinci olay ise bu hafta yayınlanan ikinci çeyrek kar rakamlarının yarattığı hayal kırıklığı oldu. Rakipler Lehman Brothers ve Bear Stearns'in nispeten yüksek karlılık rakamları da Purcell'in gidişini hızlandırdı.

Şimdi Ne Olacak?

Purcell'in ayrılık haberinin duyulmasıyla birlikte Morgan Stanley hisse fiyatları yükseldi. Ancak daha sonra heyecan yatıştı. Bundan sonra şirketin önünde belirsizlik olduğunu söylemek yanlış olmaz. Purcell'in yerine henüz bir aday belirlenmedi. Purcell'in yakın zamanda atadığı Başkan Yardımcıları Zoe Cruz ve Stephen Crawford'un firmanın başına geçmesi beklenmediği gibi son dönemde ayrılan yöneticilerin de tekrar göreve çağrılmayacağı kaydediliyor. Bu da göstermektedir ki firmayı çok iyi tanıyan yöneticilerin hiçbiri Başkanlık için düşünülmüyor.

Morgan Stanley'de yaşanan istikrarsızlık, rakip firmalarda memnuniyetle karşılanıyor. Bazı rakipler, bu durumu şirketteki yetenekli ve deneyimli elemanları transfer etmek için fırsat olarak değerlendirdiler. Şirketten ayrılanların listesinin gazetelere yansımaları, dikkatleri bu yöne çekiyor.

Her ne kadar ayrılanların bir kısmı zannedildiği kadar yetenekli elemanlar olmayıp diğer bir kısmı da aslında kendi isteğiyle ayrılmayıp kovulmuş olsa da şirket için elemanlarını kaybetmek rahatsızlık verici bir durum. Morgan Stanley, yaşanan tüm sıkıntılara rağmen gücünü koruyan, karlılığı yüksek bir firma. Ancak yine de yatırım bankalarının çabucak dağılmaya müsait olduğunu akıldan çıkarmamak gerekir.

Morgan Stanley’de Purcell’in yerini alacak kişinin ayrılmalara son verebilmesi gerekiyor. Bunun içinde yeni yöneticinin sadece yönetim kurulunun desteğini almakla kalmayıp aynı zamanda yatırım bankacılarının güvenini de sağlaması şart.

Yeni patronun ayrıca Morgan Stanley’in stratejisini netleştirmesi gerekiyor. 1997 yılında şirket, kredi kartı şirketi Dean Witter ile birleştiğinde geleneksel düşününler hata yapıldığını kaydettiler. Anlaşma sonunda Dean Witter’e ilişkin karlar düşük kaldı ve Philip Purcell, geçtiğimiz günlerde kredi kartı işinin ikinci plana itilebileceğini açıkladı. Daha önce büyük bir satış ağına sahip olan perakende şirketi Sears ile yaptığı anlaşmada başarısız olan Purcell, Dean Witter ile stratejik bir anlaşma yapabilmeyi ümit etti. Bugün Morgan Stanley HSBC ve Bank of America gibi perakende ve ticari bankalarla birleşme planları üzerinde çalışıyor. Morgan Stanley’in üst yönetimi, bu tür bir birleşmeye karşı çıksa da bu konuda başarılı olup olmayacakları Purcell’in ardından şirketi ne kadar iyi yönetebileceklerine bağlı ve bunu da zaman gösterecek.

The Economist, 18 Haziran, sayfa: 65,66

YORUMLAR

Hasta Kıta

Avrupa Birliği’ne siyasi bir kimlik kazandırma umutlarıyla hazırlanan ve büyük tartışmalara yol açan Anayasanın Birliğin iki kurucu ülkesinde halkoylaması sonucu reddedilmesinin yankıları sürerken 16-17 Haziran tarihlerinde yapılan zirvede Birlik bütçesine ilişkin tartışmaların çözümsüz hale gelmesi, Avrupa Birliği’nin geleceğine yönelik kaygı ve şüphelere neden oldu. Avrupalı liderler Birliği halklarına yeterince iyi anlatamamanın sıkıntısını yaşarken konu, yazılı basında da uzun süredir makalelere konu oluyor. Aşağıda bu makalelerden birinin, Paul Johnson’un 17-19 Haziran tarihli Wall Street Journal gazetesinde yer alan makalesinin tam tercümesi yer almaktadır. Johnson makalesinde, kuruluş aşamasında büyük oranda Amerikan yaklaşımından esinlenen Avrupa Birliği’nin bu yaklaşımdan uzaklaşması ile birlikte özellikle ekonomik açıdan gerilemeye başladığını, kendi tarihinden uzaklaşarak da entelektüel kimlikten yoksun kaldığını ifade ediyor. Tarihçi Johnson, Modern Zamanlar (Modern Times) kitabının yanı sıra bu ay içinde yayınlanacak olan “Washington” adlı kitabın yazarıdır.

Avrupa’nın hasta bir varlık olduğu ve bir kurum olarak da düzensiz bir yapı içerdiği gerçeği yadsınamaz. Ancak Avrupa’nın sorunları için ileri sürülmekte olan çarelerin hiçbiri gerçek anlamda çare olamıyor. Anayasanın Fransa ve Hollanda’da reddedilmesinin ardından Avrupa bütünlüğünü hararetle savunanların rahatsızlık duyması gereken asıl husus, özellikle Almanya ve Fransa’da liderlere yönelik tepkiler olmalıdır.

Jacques Chirac, anayasanın reddedilmesinin ardından dikkat çekmeyen bir kişilik olan ve Napolyon’un Waterloo savaşını kazanması ve Avrupa’ya hükmetmeye devam etmesi gerektiği yönündeki inancıyla bilinen Dominique Villepin’i Başbakan olarak atadı. Almanya Başbakanı

Gerhard Schröder ise Anayasanın reddedilmesinin ardından Anti-Amerikan söylemlerini hızlandırdı. AB seçkinlerine ilişkin en dikkat çeken husus sadece entelektüel eksiklikler değil aynı zamanda ahmaklık sınırına ulaşan inatçılık ve körlüktür. Büyük Avrupa yanlısı şair Schiller, bu durumu “Tanrıların bile boşu boşuna çabaladığı bir aptallık” olarak değerlendirmektedir.

Avrupa Birliği’nin varlığını sürdürebilmesi için acilen çözüm bulunması gereken temel zaafı üç şekilde kendini göstermektedir. Birincisi, Birlik çok kısa zamana çok fazla şey sığdırmaya çalışıyor. AB’nin temelini oluşturan Kömür-Çelik topluluğunun mimarı Jean Monnet, felsefesini her zaman “bürokrasiden kaçının, rehber olun, dikte etmeyin, kuralları en aza indirin” olarak açıklardı. Monnet, komünizm, faşizm ve nazizmin insanlığın her alanını düzenlemek için yarıştığı totaliter Avrupa’da yetişmiş ve bu tür bir Avrupa fikrinden nefret etmeyi öğrenmişti. Totaliter dürtülerin Avrupa felsefe ve mantığının –Rousseau, Hegel, Marx ve Nietzsche bu fikirlere örnek gösterilebilir- derinlerinde yer aldığına inanan Monnet, Anglo-Saxon bireyciliğe dayanan liberalizmin tüm yönleri ile bu dürtülerle savaşılmaması gerektiğini savunmuştur.

Oysa AB bir nesil boyunca, Jean Monnet’in çizdiğinin tersi bir yöne doğru ilerledi ve kendi canavarını yarattı. Ekonomik ve sosyal hayatın her alanına müdahale eden sayısız düzenlemeler getirdi. Tüm bu sürecin sonuçları ise endişe verici oldu: Brüksel’de tüm üye ülkelerin başkentlerini birbirine bağlayan sonsuz bir bürokrasi, eşi benzeri görülmemiş yolsuzlukları maskeleyen büyük bir bütçe. Ki bu bütçe hiçbir zaman denetimden geçmemiştir ve şimdi aldıkları destekten çok daha fazla katkı yapan ülkelerin itirazlarına neden olmaktadır. Tüm bunların ötesinde yaşanan süreç, Birliği ulusal ekonomilerin totaliter bir şekilde düzenlenmesi noktasına getirdi.

AB ekonomi felsefesi –eğer var kabul edilirse- tek kelimeyle özetlenebilir: “uyum”. Amaç, tüm ulusal ekonomileri mükemmel bir modelle bir örnek hale getirmektir. Bu, durgunluk için mükemmel bir formüldür. Kapitalist sistemin işleyişini sağlayan, ekonomileri dinamik kılan aslında uyumsuzluktur. Bu kavram, insan doğasının sona ermek bilmeyen yaratıcılığından doğan yeni, alışılmamışın dışında, aykırı, yenilikçi ama aynı zamanda kötü bir kavramdır. Kapitalizm, kuralların yokluğundan veya onları çiğneme yeteneğinden beslenir.

Bu nedenle 1960 ve 1970’lerde AB varlık göstermeye başlamadan önce hızla büyüyen Avrupa’nın Brüksel’in uyum kuralları koymak suretiyle idareyi ele almasıyla birlikte ivme kaybetmesi şaşırtıcı değildir. Şimdi Birlik genelinde 1980’lerde Thatcher dönemini yaşayan ve o zamandan beri Amerikan serbest piyasa modelini uygulamaya devam eden İngiltere hariç yüzde 2’nin üzerinde büyüme oranlarına fazla rastlanmamaktadır. Birliğin ülkeler üzerindeki etkisi nedeniyle daha da kötüye giden yavaş veya sıfır büyüme oranları, Brüksel’in sistemine yerleşti ve ekonomik dinamizmin önüne yeni sınırlar getirdi: Kısa çalışma saatleri ve yüksek sosyal sigorta maliyetleri, Fransa’da yüzde 10’un üzerinde, Almanya’da ise Hitler’i iktidara taşıyan büyük bunalım döneminden beri görülen en yüksek oranda işsizliğe yol açtı.

Yüksek ve kronik işsizliğin birçok farklı şekilde ifade bulan depresif tavırlar yaratması doğaldır. Bunlardan biri son zamanlarda Avrupa’da görülen Yahudi ve Amerika karşıtlığıdır. Bir diğer depresif yaklaşım ise Avrupa’da Japonya hariç dünyanın her yerinden daha düşük düzeylere gerileyen doğum oranlarıdır. Şu anki trendler devam ederse (Britanya adaları hariç) yüzyılın ortalarına kadar Avrupa’nın nüfusu Amerika Birleşik Devletleri’nden-400 milyonun altında- daha az olacak ve 65 yaşın üstündekiler nüfusun üçte birini oluşturacaktır.

AB’nin kuruluş aşamasının başlangıcında Amerikan tarzından büyük ölçüde esinlenildiği, Amerika’nın Avrupa’yı Nazizmden, ardından Başkan Truman önderliğinde 1947 yılında

Marshall planı ve 1949'da Nato'nun kuruluşu ile Sovyet İmparatorluğundan koruduğu düşünüldüğünde Schröder ve Chirac'ın tahrikleri ile akıl dışı bir hal alan Amerikan karşıtlığı daha da trajik hale geliyor.

Avrupa'nın kurucuları -Monnet'in yanısıra Fransa'da Robert Schuman, İtalya'da Alcide de Gasperi, Almanya'da ise Konrad Adenauer- Amerikan yanlısı idi ve coşkulu bir şekilde Avrupa halklarının Amerikan yaşam standardına ulaşması için çaba sarfediyorlardı. Özellikle Adenauer, ekonomi bakanı Ludwig Erhardt'ın da destekleri ile mümkün olan en serbest modeli takip ederek Almanya'nın sanayi ve hizmetler sektörlerini yeniden inşa etti. Bu, Amerikan fikirlerinin belirleyici rol oynadığı "Alman ekonomik mucizesinin" temelini oluşturdu. Alman halkı tarihlerinde daha önce görülmemiş bir şekilde ilerledi, işsizlik tarihin en düşük düzeylerine geriledi. Alman ekonomik büyümesinin yavaşlaması ve bugün yaşanan durgunluk, liderlerin Amerikan modelini terk ederek Fransız "sosyal piyasa" modelini takip etmesiyle başladı.

AB'nin yaşamakta olduğu sıkıntıların bir diğer önemli nedeni ise Avrupa'nın sadece ABD'ye ve kapitalizmin geleceğine değil aynı zamanda kendi tarihsel geçmişine de sırt çevirmesidir. Avrupa, aslında Yunan-Roma kültürü ile Hıristiyanlığın birleşiminden doğan bir oluşumdur. Oysa Brüksel, bu köklerin her ikisini de reddetmektedir. Sonuçlanamayan Avrupa anayasasında Avrupa'nın Hıristiyan kimliğinden hiç bahsedilmemektedir. Ayrıca Strazburg'da bulunan Avrupa Parlamentosu, bir Katoliğin AB Komisyonuna Adaletle İlgili Üye olarak atanmasına karşı çıkmaktadır.

Brüksel'in işleyişi gözlemlendiğinde dikkat çekici bir husus da kurumun boğucu ve dayanılmaz materyalizmidir. Avrupa bütünlüğünün tarihi ve kültürel içeriğine sıkı sıkıya sarılan son devlet adamı Charles de Gaulle'dir. De Gaulle, "vatanların Avrupa'sı"nı yaratmak istemiştir. Bir basın toplantısında "Dante'nin, Goethe'nin, Chateaubriand'ın Avrupa'sı"ndan bahseden De Gaulle'e Shaeksper'i hatırlattığımda bana katılmış ve Sheaksper'i de eklemiştir.

Bugün AB seçkinlerinin hiçbiri bu ifadeleri kullanmıyorlar. AB'nin entelektüel içeriğinden söz edilemez. Büyük yazarlar, düşünürler veya bilim adamları dolaylı da olsa AB'de rol oynamamaktalar. Bugünkü Avrupa, Aquina'nın, Luther'in, Calvin'in veya Galileo'nun, Newton'un ve Einstein'in Avrupa'sı değil. Yarım yüzyıl öncesinde kurucu önderlerin ilki Robert Schuman, konuşmalarında sıklıkla Kant'tan, Sir Thomas More'dan, Dante'den ve şair Paul Valery'den bahsederdi. Ona göre Avrupa'yı inşa etmek "büyük bir manevi konu" idi. Schuman "Avrupa'nın ruhundan" bahsederdi. Bugün Brüksel'de bu tür düşüncelere ve ifadelere rastlanmamaktadır.

Kısaca AB, mantığı ve ruhu olan, yaşayan bir cisim değil. Materyal olmayan ancak esaslı temellere dayanan boyutlara ulaşmadığı taktirde de ölmekte olan bir kıtanın sembolik cesedi olmaya mahkumdur.

The Wall Street Journal, 17-19 Haziran, sayfa:8

Blair'in Vetosu Avrupa'ya Zarar Verdi

Avrupa Birliği zirvesinde liderler 2007-2013 AB bütçesi konusunda anlaşmaya varamadı. İngiltere Başbakanı Tony Blair, ülkesine ödenen yıllık bütçe iadesinin dondurulmasına ilişkin öneriyi reddederek kendi vergi mükelleflerine yıllık sadece 2.5 milyar euro tasarruf sağladı. Bütçe konusunda anlaşmaya varılamaması, AB anayasasının reddedilmesini takiben ortaya çıkan ekonomik krizi şiddetlendiriyor. 20 Haziran tarihli

Financial Times gazetesinde yer alan Wolfgang Munchau'nun bu yorumlarla başlayan yazısının özeti aşağıda yer almaktadır:

Sadece 2.5 milyar euro için bütçe iadesine ilişkin olarak kendisine sunulan öneriyi reddeden Blair, ülkesi için önemli en az dört siyasi hedeften uzaklaşıyor. İlk olarak, anayasasız ve bütçesiz bir birlik, İngiltere'nin AB başkanlığı sırasında başlaması planlanan Türkiye ile genişleme görüşmelerini erteleyecek. Fransa ve Almanya'da Türkiye'nin AB üyeliğine yönelik olarak artan muhalefetten dolayı AB kapılarını tamamen Türkiye'ye kapatabilir. Romanya ve Bulgaristan'ın katılım müzakerelerinin planlandığı gibi devam edip etmeyeceği de meçhul.

Blair'ın kararının ikinci sonucu ise, AB içindeki siyasi müttefiklerdeki temel değişimdir. Doğu Avrupalılar, Blair'in üzerindeki baskıyı azaltmak için bir kısım sübvansiyonlarını feda edecekleri uzlaşma anlaşmasını önerdi. AB bütçesi olmadan birliğe katılımın imkansız olduğunu anlayan doğu Avrupalılar İngiltere'nin vergi indirimini ortak finanse etmeyi kabul ettiler. Ancak Blair'in öneriyi reddetmesi Doğu Avrupalıları Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac'a yöneltiyor.

Üçüncü olarak, Blair'in Avrupa'daki ekonomik reform gündemi etkilenebilir. Bütçenin kabul edilmemesi her şeyi daha da kötüleştirecek. Fransız çiftçiler sübvansiyon almaya devam edecek. AB İspanya üzerinden boş otoyollar inşa etmeye devam edecek. Bütün eski harcama taahhütleri devam edecek. Ancak, AB doğu Avrupa'da alt yapı projelerine para harcamayacak. Blair ve Avrupalı meslektaşlarının Avrupa ekonomisini tekrar canlandırmak için gerekli gördüğü araştırma ve geliştirme projelerine de para harcanmayacak. Blair'in vetosu Ortak Tarım Politikasının reformlarını da hızlandırmayacak. AB, bütçesinin yüzde 40'ını oluşturan tarıma çok odaklanmamalı. Ortak Tarım Politikası besin fiyatlarını yapay olarak yüksek tutuyor ve dünya tarım piyasasını bozuyor. AB'nin ortak yabancı ya da göç politikaları geliştirmesi ve Avrupa'nın bilimsel ve teknolojik tabanını geliştirmek için kaynak harcaması çok daha mantıklı görünüyor.

Dördüncü olarak, karar, kıta Avrupa'sının gelecekteki liderlerinin Blair ile stratejik müttefik olmalarını engelliyor. AB bütçesine kişi başına net katkısı İngiltere'den fazla olan Almanya'nın bu koşullarda Blair ile müttefik olması çok zor.

AB anayasasının Fransa ve Hollanda'da reddedilmesiyle oluşan siyasi boşluğu doldurma şansı yakalayan Blair sadece 2.5 milyar euro için bu şansından oldu. Avrupa son birkaç haftadır kendisinde açtığı yaraları hiç şüphesiz kapatacak. Bu olayın tek olumlu yanı, eski ve yeni Avrupa'yı birbirine yakınlaştırmasıdır.

Financial Times,20 Haziran